

Våre fellessprog - en umistelig verdi

Av Hans Olavsén

Er du blitt lurt, Ola jøssing?

At vi som hørte til i Nasjonal Samlings rekke, ikke tok jøssinglederens manende appeller og fraser om hvilket Norge de skulle lage etter krigen alvorlig, var vel ikke så rart. På oss kunne det bare virke underlig når gamle riddere av det brukne gevær, mante sine tilhengere til krig og kamp etter at de selv hadde sørget for at de ikke hadde noe særlig og slåss med. Eller når folk som tidligere mente at de ikke hadde noe fedreland, og hånte oss for våre nasjonale idealer, plutselig begynte å bruke store ord om Norge og la seg til et svært så nasjonalt sprogbruk.

Vanskelig var det også å feste tiltro til kirkens plutselige bekymring for hva Nasjonal Samling sto for av grusomme avkristningsplaner, all den tid og stund vi faktisk hadde en programpost som tydelig sa fra at kristendommens grunnverdier skulle vernes. Det var andre partier som ikke hadde det. . . Heller tvert imot. Avkristningen av Norge begynte faktisk FØR krigen, fikk en STANS under krigen, og tok full fart igjen etter den.

Men vi forstår jo godt at våre jøssinger kunne ha kommet på den gode tanken at deres ledere under tidens trykk kunne ha lært noe, og derfor ha forbedret seg. Og at de derfor svelget resten av propagandaen.

Men hva så i dag? Hva mener du i dag, Ola Jøssing, mer enn 40 år etter at alle de snille seiret, og slo Djevelen og alt hans vesen ihjel. Hvordan står det til med drømmen din i dag? Tror du ennå på propagandaen fra den gangen? Hvordan står det til med verdensfreden som de lofte deg bare krigen var over? Aldri mer sult og nød i verden, sa de. Rettssikkerhet og trygghet for alle, yringsfrihet og demokrati, og all verdens gode saker. BLE DU LURT?

I såfall, kanskje det kunne være på tide at vi avblåste den annen verdenskrig nå, med alle dens unntak fra vanlig fredelig folkeskikk, og begynne å snakke sammen. Er våre meninger så farlige etter å ha vært forfulgte og utestengte fra samfunnsdebatten i over 40 år, burde du virkelig begynne å lure på HVOR MYE RETT vi kunne ha hatt. KJELTRINGER får da ikke slik medfart her i landet.

HJELP OSS Å HJELPE!

Med dette nummer av bladet følger en postgiroblankett til vår organisasjon som vi ber hver enkelt å benytte. Det er større behov for hjelp enn vi makter å dekke og senskader i form av nerveproblemer er et alvorlig problem. Vi gjør det vi makter for å yte der det trenges mest og har erfaring for at et håndtrykk i form av konkret og faktisk hjelp har en betydning utover dette.

Vi appellerer derfor til bladets lesere om en håndrekning også denne gang.

Oslo, 7. mars 1987
E. Saxlund

**HJELPEORGANISASJONEN
FOR KRIGSSKADEDE**
FRONTKJEMPERE OG FALNES EFTERLATTE

Institutt for Norsk Okkupasjonshistorie

Kontortid: Mandag kl. 17-20, tirsdag kl. 11-14, onsdag kl. 17-20.
Postadresse: POSTBOKS 924 SENTRUM, 0104 OSLO 1.
Kontoradresse: ENERHAUGSPLASSEN 4, OSLO. TLF.: (02) 19 06 71.

Jeg er vokset opp med en av landets mest markante dialekter og er glad i den. Jeg innses også dialektenes verdi som intimsprog. Med dette mener jeg at en dialekt knytter folk i en bygd eller et distrikt sammen på en måte som styrker det lokale fellesskap og gir identitet. Men når dette er sagt, må jeg også anmelde mine store betenkeligheter når det gjelder den overdrevne dyrkelse av dialektene som vi nå opplever.

Vi tilhører i verdenssammenheng et meget lite sprog-samfunn, og vårt sprog er, som alle vet, utsatt for et meget sterkt press utenfra. Det som derfor alle nasjonale krefter burde samle seg om, er å pleie og bevare det som er vår felles sprogsatt, nemlig det normalsprog som binder oss alle sammen. Riktignok har vi to normalsprog, men det er et problem jeg ikke her vil ta opp. Når jeg nedenfor bruker ordet normalsprog, mener jeg derfor det ene eller det annet etter hver enkelt's frie valg.

Mitt poeng er at vi som nordmenn ikke har råd til å trevle opp vårt sprog i et utall forskjellige varianter. Det kan bare føre til at vi med tid og stunder ikke lenger har noe normalsprog som knytter oss sammen. Det er derfor meget betenkelig at den nye departementsinnstillingen om norsk-undervisningen ikke med et ord nevner betydningen av at alle elever får en grundig og

effektiv opplæring i normalsproget. I stedet går man som kjent inn for i større grad å trekke dialektene inn i undervisningen. Antagelig gjør man dette fordi man fullstendig undervurderer barnas evne til å tilegne seg normer og regler. Personlig og basert på egen erfaring vil jeg hevde det stikk motsatte: Aldri er et barns sinn så åpent for og interessert i å lære et regelverk som i det øyeblikk barnet begynner på skolen. For hvert år som går, blir denne evnen mindre. Og forvirringen vil selvfølgelig bli total når man først skal lære at noe er riktig, mens man så et par år senere får beskjed om at det er helt galt.

Jeg vil gå så langt som til å si at ikke bare må innekserseringen av det normaliserte skriftsprog settes inn med en gang, men man må også ta i bruk normaliserte taleøvelser for å styrke elevenes evne til å snakke landsgyldig. Det kan skje ved at elevene får som oppgave å holde små foredrag i normalisert sprogdrakt. Det bør ikke bare skje for å styrke fellessproget utad, men også for å lette kommunikasjonen mellom de mange mennesker som i dag har brutt opp fra sitt opprinnelige miljø. Det hevd- des fra enkelte hold at alle nordmenn uten vanskelighet forstår en hvilken som helst dialekt. Bortsett fra tre-fire meget vanskelig tilgjengelige dialekter kan dette kanskje

være riktig hvis man med «forstå» mener at man oppfatter hva det blir snakket om. Men kommunikasjon er ikke så enkel. Uhyggelig mange misforståelser og motsetninger i vårt samfunn skyldes rett og slett at den ene part ikke har oppfattet den eksakte mening i det den annen sa. Det er et problem til og med når man snakker et strengt normalisert sprog. Hvor mye verre blir det ikke da når dialektforskjellene kommer inn. Min egen dialekt inneholder f.eks. en rekke ord som har en helt annen, tildels direkte motsatt mening enn de samme ord når de forekommer i normalsproget. Det har fra tid til annen ført meg opp i ganske pussige situasjoner . . . inntil jeg lærte meg til å normalisere min tale utenfor mitt eget distrikt.

Men for å komme frem til en klar konklusjon: Dagens tendens til å ville heie frem dialektene på bekostning av vårt fellessprog, er en trusel mot vår fremtidige eksistens som eget sprogsamfunn. Hvis vi ikke har et fast sammentømret normalsprog å støtte oss til, vil vi i stigende grad bli utsatt for fremmede sprogimpulser. Hvis ungdommen skulle komme til å savne en fast, nasjonal form, hvor lett vil den da kunne gripe til engelsk for å uttrykke seg presist? Det sproget lærer de nemlig allerede i meget unge år i en korrekt og standardisert form.

Helt nødvendig at politiet styrkes

Det brukes penger til så mye rart, men ikke nok til det aller mest fundamentale, nemlig at skikkelige folk blir beskyttet mot pøbelens herjinger. Slik det nå er, kan ikke folk engang være trygge i sine egne hjem. Bare en beskjeden del av de utallige innbruddstyverier blir oppklart. Ja, selv når man vet hvem forbryteren er, hender det at man må la ham gå rett og slett på grunn av manglende kapasitet. Gatene blir stadig utryggere. Det har vært forferdende eksempler i det siste. En kvinne blir stukket ned og drept av en 16-åring på åpen gate i Trondheim. En ung pike blir plukket opp på landeveien

like ved sitt hjem, voldtatt og kvalt. En gutt blir trukket inn på et offentlig toalett i Drammen og voldtatt av en pervers person. Gamle mennesker blir overfalt i sine hjem. Slik kan man fortsette i det uendelige. Og dette skal være et ordnet samfunn! Det vi nå trenger, er at myndighetene stryker noen av sine bevilgninger til unødvendigheter og gir politiet alle de midler det trenger. Slik forholdene er, er man fristet til å mene at politistyrken burde bortimot fordobles. Dessuten må politifolk betales langt bedre for den vanskelige jobben de har. Og endelig: Visse kret-

sers hets mot politiet må bringes til opphør. Hva slags innstilling er det at politiet ikke skal kunne ta litt hardt i når det står overfor en riktig durkdreven pøbel?

Men selv dette er ikke nok. Når vi har fått et politi som er i stand til å løse sine oppgaver, må vi også ha et rettsvesen som sørger for at pøbelen får en smekk den virkelig kan lære noe av.

Enkelte er visst av den mening at «lov og orden» er et slags banneord, men i virkeligheten er det selve forutsetningen for å unngå et stadig omsegripende pøbelvelde.

J.